

ONDERNEMERSFONDS WESTERVELD

EVALUATIE 2019-2024

*Met 150 ondernemers een kijkje achter de schermen
bij de opbouw van de Zwarte Cross*

Voorwoord

Hierbij presenteren we aan alle stakeholders en andere belangstellenden de evaluatie 2019-2024 van het Ondernemersfonds Westerveld. Met veel plezier en energie is er deze jaren weer gewerkt aan het verder uitbouwen en professionaliseren van het fonds.

Terugkijkend over de afgelopen 5 jaar zijn wij tevreden over de ontwikkeling die het Ondernemersfonds heeft doorgemaakt. Dit ondanks het feit dat we de afgelopen jaren voor grote uitdagingen hebben gestaan. De coronaperiode vroeg om een nieuwe manier van kijken naar mogelijkheden, naar samenwerkingen en naar het met elkaar in contact blijven. Ondernemers zijn – waar mogelijk – ondersteund, vacatures werden gedeeld, er werd geholpen bij het uitwisselen van personeel en er is een online platform ontwikkeld waar bedrijven zich konden presenteren en waar gratis een webshop gerealiseerd kon worden. Veel kon niet doorgaan, werd verplaatst, moest digitaal of werd aangepast. Gelukkig toonden we met elkaar ook veel creativiteit en is er ook veel wél gebeurd. We hebben ervoor gekozen dit deel verder niet in deze evaluatie te verwerken, omdat we vooral vooruit willen kijken. We willen verder ontwikkelen en nog meer van betekenis zijn. Indien u wilt terugblikken, verwijzen wij graag naar de jaarverslagen op onze website.

In de afgelopen jaren heeft het fonds zich steeds meer ontwikkeld tot volwaardige gespreks- en samenwerkingspartner met de mogelijkheid projecten vanuit het fonds (mede) te financieren. Koepel Ondernemend Westerveld, de organisatie waarin alle lokale ondernemersverenigingen binnen de gemeente Westerveld vertegenwoordigd zijn, speelt daarbij een belangrijke rol. In 2022 vond een tussenevaluatie plaats waarin werd opgetrokken met stichting Koepel Ondernemend Westerveld. In overleg met college, gemeentesecretaris en ambtenaren van de gemeente Westerveld is het een interne evaluatie geworden. Eén van de voornaamste conclusies uit deze tussentijdse evaluatie vormt het besluit om vanaf 2023 gezamenlijk naar buiten te treden onder de naam Ondernemend Westerveld. Eén plek voor ondernemerszaken, één website, één aanspreekpunt. De ingezette lijn is in deze evaluatie verder uitgewerkt.

Mooie initiatieven zijn opgezet en zijn ondersteund met kennis, netwerk en/of financiële middelen. We merken dat het fonds van betekenis is en kan zijn voor Westerveld. Steeds beter worden we als Ondernemend Westerveld gevonden en daar zijn we trots op.

Graag gaan we voor een verlenging voor onbepaalde tijd, met verantwoording middels de jaarverslagen. Graag treden wij (periodiek) frequenter in contact met de gemeente Westerveld en de gemeenteraad en haar leden. Samen (blijven) inzetten voor een nog mooier Westerveld met aandacht voor de lokale economie en de leefbaarheid in de dorpen.

We vertrouwen erop dat deze evaluatie een goed beeld geeft over het fonds, haar werkwijze en de bijdragen die tot nu toe zijn geleverd ten behoeve van onze gemeente. Daarnaast blikken wij vooruit en geven een inkijkje in onze toekomstplannen.

Niet onbenoemd dient te blijven dat wij de gemeente Westerveld en de gemeenteraad van Westerveld, in het bijzonder, danken voor het in ons gestelde vertrouwen en de positieve reacties die wij reeds hebben mogen ontvangen.

Namens de gehele organisatie,

Marjolein Rink
Fondsmanager

Ronald Visser
Voorzitter Ondernemersfonds

Ruwan Berculo
Voorzitter Koepel

Inhoudsopgave

1. Het Ondernemersfonds Westerveld in vogelvlucht	4
1.1. Het ontstaan	4
1.2. De bijdrage	4
1.3. De organisatie	4
2. Het fonds gespiegeld aan de landelijke praktijk - Blaauwberg	6
2.1 Westerveld als inspiratiebron	7
2.2 Inzet op “gemeentebreed”	7
2.3 Professioneel fondsmanagement	8
2.4 Samenhang, cross-overs en brede ambitie	9
3. Gerealiseerde projecten en initiatieven	10
3.1 Gemeentebreed vs. Kern	10
3.2 Groei in soorten aanvragen binnen de Generatiestructuur	10
3.3 Soorten aanvragen	11
3.4 Aanvragen uitgelicht	12
3.5 Op eigen initiatief	16
4. Agrarische sector	18
4.1 Boerentrots Westerveld	19
4.2 Andere initiatieven	19
4.3 Bureau Blaauwberg over de Retributieregeling	19
4.4 Conclusie Ondernemersfonds	20
5. Ondernemend Westerveld – flink meer dan het Ondernemersfonds	21
5.1 Tussentijdse evaluatie	21
5.2 Werkgroepen	22
5.3 Ondernemend Westerveld & Samenwerkingspartners	23
6. Uitdagingen en kansen	23
6.1 Ambities 2025-2027	25

Externe bijlage: Totaal overzicht aanvragen 2017-2024

1. Het Ondernemersfonds Westerveld in vogelvlucht

1.1. Het ontstaan

Westerveld beschikt sinds 1 januari 2017 over een gemeentebreed Ondernemersfonds. Het fonds stelt de ondernemers in de gemeente in staat om collectieve activiteiten en voorzieningen gezamenlijk te financieren. Het fonds is er gekomen op voorspraak van het georganiseerde ondernemerschap in Westerveld. Een uit ondernemers bestaande Regiegroep heeft het voortouw in dit proces genomen.

Eind 2016 heeft de gemeenteraad het door ondernemers gedragen fondsvoorstel overgenomen. In 2019 is er voor nog eens vijf jaar getekend.

1.2. De bijdrage

Een Ondernemersfonds is een onafhankelijke financiële positie voor en door bedrijven en maatschappelijke instellingen. Alle eigenaren en gebruikers van niet-woningen - bedrijfspanden, winkels, horeca maar ook stallen, scholen, sportgebouwen en zorgpraktijken – betalen naar rato mee middels een bijdrage die gerelateerd is aan de ozb-waarde van het betreffende pand. Concreet gaat het om een bedrag van €70 per €100.000 WOZ-waarde.

Bij de aanvang van het fonds is er het eerste jaar vanuit transparantie en goede bedoelingen het deel wat bestemd is voor het fonds gesplitst op de aanslag genoteerd. Echter, bleek dit juridisch toch niet mogelijk te zijn waardoor de gemeente Westerveld dit weer heeft terug moeten draaien. De hoogte van het bedrag is alle jaren ongewijzigd gebleven.

Solide begroting

De financiële middelen in het fonds staan aan het einde van het jaar nooit op €0. De uitdaging zit erin dat het daadwerkelijke te besteden bedrag pas in het jaar erop bekend is. Daarnaast kunnen er ook later nog wijzigingen doorgevoerd worden in verband met bijvoorbeeld bezwaren die om diverse redenen zijn ingediend bij de gemeente Westerveld of bestemmingswijzigingen.

Derhalve wordt er jaarlijks €50.000 gereserveerd om eventuele terugbetalingen en dergelijke op te vangen. Daarnaast staan er aan het einde van het jaar diverse reserveringen open. Dit zijn de toezeggingen die gedaan zijn, maar waarvan de realisatie of de facturatie liggen in het jaar erop volgend.

1.3. De organisatie

Fondsbestuur

Het fondsbestuur is namens het Ondernemersfonds Westerveld de contractpartij richting gemeente Westerveld en is financieel verantwoordelijk voor de gelden van het fonds. Met de signatuur van de “Eerste Kamer” houdt het gerelateerde bestuur toezicht op de vorm waarbinnen fondsgelden worden besteed. Ze controleren op een correcte doorloop van opgestelde procedures ten aanzien van fondsaanvragen. Ze verzorgen de uitkering van geaccordeerde gelden en verzorgen de administratie hiertoe. Vanuit gemeente Westerveld worden de afgedragen OZB-gelden overgemaakt naar deze stichting.

Ondernemersverenigingen

De gemeente Westerveld kent zes ondernemersverenigingen die tezamen het gehele gemeentepervlak bestrijken:

- Ondernemersvereniging Diever
- Ondernemend Dwingeloo
- Havelter OndernemersClub
- Ondernemersvereniging Vledder e.o.
- Ondernemend Uffelte
- Ondernemersvereniging DWWZ

Het bestrijkinggebied van de eerste vier komt nagenoeg overeen met de oude gemeentegrenzen van de gelijknamige gemeenten. Uffelte is er voor het dorp zelf. DWWZ is de combinatie van Doldersum, Wateren, Oude Willem en Zorgvlied.

Alle kennen zij hun eigen leden en dus ook vergaderingen. Gezamenlijk hebben de ondernemersverenigingen zo'n 320 leden.

Elke vereniging heeft een eigen budget – gefinancierd uit het Ondernemersfonds - dat kan worden besteed aan projecten in de kern zelf. Iedereen die meebetaalt, kan een aanvraag indienen, het bestuur van de ondernemersvereniging doet de beoordeling. Deze dorpsbudgetten worden gebruikt voor de financiering van activiteiten en projecten met een specifiek lokaal karakter.

Stichting Koepel Ondernemend Westerveld

Met de signatuur van de "Tweede Kamer" neemt Stichting Koepel Ondernemend Westerveld (de Koepel) de verantwoordelijkheid in de besluitvorming omtrent de besteding van de fondsgelden.

Overkoepelend orgaan

De zes ondernemersverenigingen werken samen binnen Koepel Ondernemend Westerveld, iedereen vaardigt twee bestuursleden af. De Koepel is ooit ingericht als overlegplatform tussen gemeente en ondernemers. Eén à tweemaal per jaar kwamen de Koepelleden samen op basis van een door de overheid gevoede agenda. Voor de gemeente fungeerde de Koepel als de vaste sparringpartner van ondernemend Westerveld. De Koepel initieerde zelf niet en reageerde op dat wat werd aangedragen.

De jaren voorafgaande aan de komst van het fonds was er sprake van een 'slapend bestaan'. De komst van matrixborden in de kernen zorgde voor meer actieve samenwerking. De echte aanjager van nieuwe activiteit in de Koepel is echter de komst van het Ondernemersfonds geweest.

De Koepel heeft een belangrijke functie in het fonds gekregen en is vanaf de start van het Ondernemersfonds groot gemaakt. Hier vindt het overleg plaats over bovenlokale ondernemersinitiatieven. De zes verenigingen sturen alle aanvragen die de kern 'overstijgen' door naar de Koepel. Dat leidt tot een bijzondere dynamiek met veel onderlinge samenwerking, verbinding en schaalvoordelen. Zo zijn diverse aanvragen gemeentebreed getrokken die eerst klein zijn ingediend.

In andere gevallen krijgen lokale initiatieven, die weliswaar in één kern plaatsvinden maar een uitstraling en economisch effect hebben die de kern overstijgt, net dat extra duwtje om de lat iets hoger te leggen. Hogere kwaliteit, meer bezoekers, betere uitstraling.

De meeste Koepelleden zijn eveneens bestuurslid van de lokale ondernemersvereniging. Dat heeft veel voordelen. De lijntjes tussen vereniging en Koepel blijven kort, het is makkelijker om initiatieven aan elkaar te koppelen en de verenigingen leren van elkaars initiatieven en ervaringen.

Het werkveld van de Koepel is dus flink breder dan het managen van de bestedingen van de fondsgelden. In eerste instantie vormt dit geen onderdeel van deze evaluatie. Echter, het brede werkveld kunnen we juist succesvol vorm en invulling geven mede omdat er de beschikking is over de gelden van het Ondernemersfonds. Zijdelijks worden er in deze evaluatie dan ook diverse aspecten benoemd die juist het bredere werkveld aangaan.

Management van het Fonds

Direct vanaf de start is beoordeeld dat een investering in professionele capaciteit van grote meerwaarde is voor het fonds. In april 2017 is daarom een fondsmanager aangesteld die zowel ingezet wordt vanuit het fondsbestuur als vanuit de Koepel.

Vanuit een allereerste vraag van zeven uur per week, is dit al vrij snel opgehoogd tot een uiteindelijk aantal uur van gemiddeld zo'n 20 uur per week.

Een voornaam deel van de beschikbare uren besteedt de Fondsmanager als aanspreekpunt voor initiatiefnemers op zoek naar contacten en financiering. Daarnaast is ze het aanspreekpunt voor samenwerkingspartners en heeft ze haar voelsprietten uitstaan voor dat wat er in de regio gebeurt. De investering in professioneel fondsmanagement heeft zich goed uitbetaald. Initiatieven komen makkelijker van de grond, de kwaliteitsinzet is hoog, er kan worden doorverwezen en het stimuleert de onderlinge samenwerking.

Eind 2023 is er uitgebreid met secretariële ondersteuning.

2. Het fonds gespiegeld aan de landelijke praktijk - Blaauwberg

Dit hele hoofdstuk bevat een korte reflectie voor bestuur Stichting Ondernemersfonds Westerveld ter aanvulling van de evaluatie 2024.

26 maart 2024

Rob Manders, Blaauwberg

Westerveld beschikt sinds 2017 over een gemeentebreed Ondernemersfonds. Het fonds heeft haar sporen in de afgelopen jaren verdiend en is een aanwinst gebleken voor het lokale vestigingsklimaat. Er is financiële armslag om betekenisvolle projecten en activiteiten van de grond te krijgen. En sinds de start zijn dan ook talloze initiatieven met fondsgeld tot stand gekomen. In 2019 heeft Blaauwberg een evaluatie uitgevoerd naar het functioneren van het fonds.

Ditmaal is gevraagd om een korte bureaureflectie waarbij we Westerveld spiegelen aan de landelijke praktijk. Het fonds Westerveld behoort tot een 'familie' van circa 45 fondsen verspreid over het hele land. Die fondsen delen een aantal generieke kenmerken: 'voor en door ondernemers', gevoed vanuit de ozb, gemeentebrede toepassing, gemeente op afstand. Tegelijkertijd is de verscheidenheid groot. Op iedere plek spelen andere ambities, zijn er andere opgaven en maken ondernemers eigen keuzes bij de inrichting van het fonds. Die

verscheidenheid doet natuurlijk recht aan de verschillen tussen gemeenten en regio's. Het maakt ook dat de fondsen veel van elkaar kunnen leren. Westerveld geldt als een inspiratiebron voor andere – startende en bestaande – fondsen. Zoals Westerveld weer kan leren van de ervaringen elders.

In deze notitie vergelijken we het fonds met de andere 45, benoemen we de punten waarop Westerveld excelleert en bieden we inspiratie voor verdere doorontwikkeling.

2.1 Westerveld als inspiratiebron

Het concept ondernemersfonds is in 2005 gestart in Leiden op initiatief van het georganiseerde bedrijfsleven aldaar. Het fonds bleek een zeer effectief middel om private investeringen in de lokale economie los te krijgen. Het maakte bovendien een einde aan de vrijblijvendheid in de samenwerking en gaf een grote impuls aan het organiserend vermogen van ondernemers ter plekke. Het 'Leidse model' heeft navolging gekregen in een hele serie van gemeenten.

Hieronder een overzicht van alle bij ons bekende ondernemersfondsen in het land. De lijst wordt ieder jaar een stukje langer. In circa tien gemeenten wordt op dit moment onderzoek gedaan naar de mogelijkheid van een fonds.

Leiden	Wijk bij Duurstede	Laarbeek
Utrecht	Culemborg	Delft
Leeuwarden	Houten	Deurne
Groningen	Montfoort	Heerlen
Súdwest-Fryslân	Den Helder	Vlaardingen
Heerenveen	Schagen	Waddinxveen
Harlingen	Enkhuizen	Gouda
Terschelling	Medemblik	Zwijndrecht
Schiermonnikoog	Alkmaar	Hendrik-Ido-Ambacht
Het Hogeland	Uithoorn	Alblasserdam
Assen	Nieuwkoop	Dordrecht
Meppel	Lisse	Sliedrecht
Westerveld	Katwijk	Hardinxveld-Giessendam
Heerde	Bodegraven-Reeuwijk	Arnhem
Helmond	Pijnacker-Nootdorp	Nijmegen

Het fonds in Westerveld gaat haar achtste jaargang in maar behoort desondanks niet tot één van de oudste fondsen. Bij de start in 2017 waren er al enkele tientallen fondsen actief waaronder toen al een kleine reeks in de noordelijke provincies. Toch is Westerveld verre van een grijze muis gebleken. Nog steeds geldt het als een wervend voorbeeld voor nieuwe startende fondsen en ook bestaande fondsen die toe zijn aan een doorontwikkeling.

Dat heeft met een aantal keuzes te maken. We behandelen ze in korte paragrafen.

2.2 Inzet op “gemeentebreed”

Westerveld is een samengestelde gemeente met kernen die ieder een eigen historie en identiteit kennen. En er waren al zes verenigingen actief met een eigen werkgebied. Het fonds had die structuur kunnen volgen door het fonds op te knippen in zes gebieden, of zelfs meer. Bij de

komst van het fonds is besloten dat niet te doen. Het overgrote deel van het fondsbedrag wordt besteed via een gemeentebrede tafel – de Koepel - waar iedereen plannen kan neerleggen. Dat stelt hoge eisen aan het luisterend vermogen en aan de gunfactor, maar het gaat goed. In Westerveld is een dynamische praktijk ontstaan, met een enorme diversiteit aan projecten en aan menselijke betrokkenheid. Samen bereiken de dorpen meer dan ieder voor zich. Een voorbeeld is het online platform Uit Westerveld voor 400 ondernemers; een gezamenlijke plek, een gouden gids met een marktplaatsfunctie, een uitagenda en podium om het eigen bedrijf te presenteren. Een gouden greep om “Koop Lokaal” tijdens de Coronaperiode (2020-2022) een boost te geven.

Vanuit andere fondsen is met belangstelling naar deze Westerveldse keuze gekeken. Veel fondsen werken met een systematiek van trekkingsrechten, ieder gebied een budget naar rato van de eigen inleg. Daar zijn verschillende voordelen aan verbonden: eigenaarschap, herkenning, organisatie in de hele gemeente. Westerveld plukt daar zelf ook de revenuen van aangezien er ook dorpsbudgetten zijn. Maar de ervaring is dat alleen gebiedsgericht samenwerken beklemmend kan werken. Er zijn tal van belangen die juist vragen om een meer samenhangende en gebiedsoverstijgende aanpak: de energietransitie, de tekorten op de arbeidsmarkt, samenwerking met scholen, een vorm van regiomarketing, de netc0ngestie, de transitie in de landbouw en het buitengebied, de binding van bedrijvigheid en jong talent, de omgang met vergrijzing. Vandaar dat veel bestaande fondsen alsnog zijn begonnen met het inruimen van een gemeentebreed aandeel: Leiden, Leeuwarden, Súdwest-Fryslan, Delft, Bodegraven-Reeuwijk en vele anderen.

En het verhaal gaat verder. Nieuwe fondsen hebben mede geïnspireerd door Westerveld besloten om vanaf de start in te zetten op gemeentebreed. In enkele gevallen nog vrij voorzichtig met een budget tot 15% : Dordrecht, Harlingen, Deurne (allen gestart in 2024), Houten (2023) en Nieuwkoop (2020). Op andere plekken wordt het idee van trekkingsrechten en gebiedsbudgetten steeds meer losgelaten. Waddinxveen heeft in 2023 de helft van het fonds gereserveerd voor gemeentebreed. Terschelling heeft sinds 2018 een fonds dat zelfs 100% eilandbreed werkt. Hardinxveld (2022) en Sliedrecht besloten ook om geen ‘schotten’ aan de voorkant te zetten en bespreken alle plannen aan een gemeentebrede tafel. En er zijn fondsen in aanbouw in Amstelveen en Gorinchem waar gesproken wordt over (vrijwel) volledige gemeentebrede inzet.

2.3 Professioneel fondsmanagement

Diverse fondsen beginnen met een ingebakken zuinigheid, zo min mogelijk overheadkosten. Dat is ergens wel begrijpelijk en het past ook bij de behoedzame mkb-moraal. Het gevaar is dat het een dogma wordt. En daarmee een kwestie van wat de Engelsen noemen “penny wise, but pound foolish”. Oftewel, een besparing op de korte termijn die op (middel-)lange termijn verkeerd uitpakt. De meest dynamische en actieve fondsen in het land hebben allemaal een vorm van professionele ondersteuning. Het investeren in professionaliteit betaalt zich duidelijk uit: meer daadkracht, actievere communicatie, meer ondernemers kunnen betrekken, betere samenwerking met gemeente en andere partijen, meer cofinanciering en de kans om ‘proefballonnen’ uit te werken tot volwaardige businesscases. Bij de grotere stedelijke fondsen wordt die boodschap wel begrepen. Maar in de kleine en middelgrote fondsen is het idee van ‘de kost gaat voor de baat uit’ nog geen algemeen gemeengoed.

De Westerveldse successen kunnen niet los gezien worden van de keuze om direct vanaf de start te investeren in een vorm van fondsmanagement. Natuurlijk, het fonds wordt gedragen door de vele vrijwillige bestuursleden die er tijd en energie insteken. Zij weten zich echter gesteund door een professioneel fondsmanager die zorgt voor de nodige continuïteit. Het fonds

heeft er een gezicht mee gekregen, iemand waar je kunt aankloppen met een idee. Bovendien komt samenwerking niet vanzelf tot stand. Je hebt een aanjager nodig, een scheppende hand, iemand die samenbindt en inspireert. En dat vergt meer dan alleen vrijwillige inzet. Daarvoor zijn de opgaven waar ondernemers zich voor gesteld zien te complex geworden. Ze vergen continuïteit, deskundigheid, waarborgen voor kwaliteit en veel samenwerking. Onderlinge samenwerking maar ook samenwerking met externe partners zoals de gemeente.

2.4 Samenhang, cross-overs en brede ambitie

Westerveld heeft een behoorlijke samenhang in het fonds weten te krijgen. De waaier aan projecten laat de veelkleurigheid van de regio zien maar daarachter doemt wel iets van een gemeenschappelijk beeld op. Een natuurlijke regio met vitale dorpen, lokaal goed gewortelde bedrijven, culturele en culinaire hotspots, aandacht voor historie (de Koloniën) en wetenschap (Astron), een actief verenigingsleven en toeristische aantrekkelijkheid gecombineerd met Drentse nuchterheid.

Misschien dat we het publiekelijk samengaan van het fonds en de Koepel onder de werknaam Ondernemend Westerveld ook als resultaat van die gemeenschappelijkheid moeten zien. De twee stichtingen blijven statutair gescheiden vanwege het verschil in taken en verantwoordelijkheden. Gezien de nauwe verwantschap trekken ze publiekelijk echter gezamenlijk op, met één website en één gemeenschappelijk verhaal. Die Westerveldse praktijk leidt nog wel eens tot jaloerse blikken in de rest van het land...hoe doen ze dat? We kunnen dan wijzen naar de structuur (gemeentebreed, professionaliteit) maar wellicht dat het er ook iets niet-kopieerbaars inzit: het Drentse noaberschap, de gunfactor, het idee onderdeel te zijn van een historische identiteit en daaraan bij willen dragen.

Een aspect wat beter bruikbaar is voor andere fondsen is dat die gemeenschappelijkheid samengaat met een brede ambitie. Het fonds wordt in Westerveld niet zomaar gezien als een handig potje voor gemeenschappelijke voorzieningen. Het fonds is een instrument om bredere opgaven mee te adresseren. De projecten dragen bij aan de leefbaarheid van de kernen, de zichtbaarheid van de historie, verspreiding van kennis, het behoud van jong talent, de toeristische aantrekkelijkheid van de regio, vergroten van het onderlinge contact tussen ondernemers en bewoners. De uitwerking is vaak lekker praktisch en herkenbaar, maar er gaat een grootse visie achter schuil. Zomaar een greep uit de projectenlijst van het afgelopen jaar maakt het punt duidelijk.

- Project "Identiteit Ondernemerschap en Samenwerking" voor alle ondernemers
- Appeltaartconcerten in de verzorgingshuizen, Trajectum – Boschoord en diverse kerken voor mensen die voor korte of langere tijd niet zelf naar concerten kunnen gaan
- Vincent van Gogh project in dorpshuizen Westerveld
- Uitwerking dorps thema Diever: 'Kleurrijk brinkdorp vol verhalen'
- Uitwerking dorps thema Dwingeloo: 'Beleef de Ruimte'
- Uitwerking dorps thema Havelte: 'Land van IJs & Oorlog'
- 100-jarig jubileum Dorpsbrand Dwingeloo
- Project ondersteuning jonge ondernemers DWVZ
- Realisatie publieksboek over het Holtingerveld met verhalen die zichtbaar zijn door middel van een 'Leesteken' in het landschap.
- Dorpsfeest Uffelte
- Uitbreiding Hertenkamp in Vledder
- Buitenexpositie Historisch Centrum Zorgvlied

De actieve positie van de maatschappelijke partijen (non-profit) in het fonds valt hierbij op. De non-profitorganisaties weten het fonds goed te vinden en gebruiken het fonds als buitenboordmotor om de samenwerking met de omgeving te bevorderen. Ook in dat opzicht wordt er door andere fondsen met een schuin oog naar Westerveld gekeken. De participatie van non-profit spreekt niet vanzelf. Hoe zeer er ook op andere plekken vanuit de maatschappelijke hoek gekeken wordt naar meer samenwerking met het bedrijfsleven en de omgeving. Het gaat niet vanzelf, je hebt iets nodig om het op gang te krijgen. Een gezamenlijk project, een gedeelde ambitie en gemeenschappelijk probleem wat je wilt oplossen. Westerveld geldt andermaal als een inspiratiebron.

3. Gerealiseerde projecten en initiatieven

Er zijn 376 aanvragen tot nu toe gehonoreerd. Van klein tot groot, voor jong tot oud, van kennis tot materiaal en alles er tussenin. Er wordt voornamelijk gekeken naar vernieuwing of om bestaande projecten naar een hoger level te tillen wanneer het gaat om gemeentebrede initiatieven. De fondsmanager biedt ondersteuning in het verder op- en uitbouwen van bestaande evenementen en initiatieven. Initiatieven worden ondersteund met kennis, netwerk en/of financiële middelen.

3.1 Gemeentebreed vs. Kern

Het fonds kent twee soorten aanvragen:

- **Gemeentebrede aanvraag**
Overstijgt het belang van de kern. De fondscommissie binnen de Koepel leidt de aanvraag door de beslisboom en komt tot een besluit van gehele toewijzing, gedeeltelijke toewijzing c.q. afwijzing.
- **Kernaanvraag**
Dient het belang binnen de kern. Het bestuur van de desbetreffende ondernemersvereniging leidt de aanvraag door de beslisboom en komt tot een besluit van gehele toewijzing, gedeeltelijke toewijzing c.q. afwijzing.

Gemeentebrede aanvragen kunnen “teruggezet” worden tot een kernaanvraag en andersom kunnen kernaanvragen breder getrokken worden tot een gemeentebreed project. Per aanvraag wordt zodoende de mate van effect – binnen de kern of juist overstijgend – gekoppeld aan het juiste beslissingsniveau.

3.2 Groei in soorten aanvragen binnen de Generatiestructuur

In de evaluatie van 2019 werd reeds verwezen naar de generatiebestedingen. Hierbij zijn de eerste generatiebestedingen de kleine snel te realiseren projecten en de derde generatie één van een groter formaat en vaak met een lange termijnvisie.

Eerste generatie	Tweede generatie	Derde generatie
<i>Praktische voorzieningen, korte termijn, eenmalige activiteiten</i>	<i>Door-organiseren van 'eerste generatie', professionalisering, middellange termijn belangen, cross-overs.</i>	<i>Visie-gedreven bestedingen, eigen agenda ontwikkeling, lange termijn belangen</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Sfeerverlichting • Sinterklaasintocht • Eenmalige evenementen • Promotie/ folders • Braderieën • Parkmanagement op bedrijventerrein • Techniekdagen/ dagen van de zorg 	<ul style="list-style-type: none"> • Grote, terugkerende evenementen (winterfair, ijsbaan, meerdaagse markten) • Evenementenkalender afgestemd met omgeving • Ontwikkeling bezoekerspakketten • Onderzoek glasvezel □ Lokale belangenbehartiging □ Opbouw stagenetwerk e.d. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kennis & kunde sessies • Collectieve investeringen o.a. op gebied duurzaamheid/ klimaatneutraliteit • City- en regiomarketing onder regie ondernemers • Gezamenlijk 'poolen' personeel • Collectieve werving tekortsectoren (techniek, onderwijs, zorg) • Ondernemersstrategie op krimp en vergrijzing

Tabel Bureau Blaauwberg

In de afgelopen jaren zijn er van alle drie de generaties aanvragen terug te vinden. Het ondernemersfonds vindt deze verscheidenheid belangrijk. De eerste generatie is voornamelijk terug te vinden in de kernaanvragen. De tweede en derde vooral in de gemeentebrede aanvragen.

3.3 Soorten aanvragen

Door de jaren heen zijn er diverse aanvragen binnengekomen. Door de cross-overs die vaak gemaakt worden, is het lastig om alle aanvragen goed te categoriseren. Hieronder hebben we een aantal meer voorkomende categorieën genoemd met, zonder andere aanvragen te kort te doen, een aantal voorbeelden daarbij. Voor de volledige lijst met aanvragen verwijzen we naar de bijlage. Ook is een actuele lijst met de projecten die mogelijk zijn gemaakt op de website te vinden.

- **Koop lokaal**
 - Gemeentebrede decemberacties
 - Ondernemersfair
 - Ondernemersfilm 'Trots op Ondernemend Westerveld'
 - Online platform Uit Westerveld
 - Havelte Buitengewoon
- **Educatie en trainingen**
 - Dag van de techniek én horeca
 - Horecadag leerlingen Stad & Esch
 - Zet je bedrijf in de etalage
 - Walvisroute Miramar Zeemuseum
 - Training vrijwilligers en personeel Tourist Info Kantoren
 - Inspiratiebijeenkomst Horecacommissie en Koninklijke Horeca Nederland
 - Museum de Proefkolonie
 - Science Hub Dwingeloo
 - Woldroute – samenwerking Staatsbosbeheer, alle basisscholen en Cultuurklik

- **Zorg en welzijn**
 - Liggende verzorgingsplekken op diverse plekken in Westerveld
 - Trapliften Oermuseum en Museum Valse Kunst
 - AED buitenkasten in heel de gemeente Westerveld
 - Rolstoeltoegankelijkheid bedrijven en uitjes in kaart brengen
 - Tablets voor verzorgingshuizen in coronatijd

- **Sport**
 - Westerveld Toppers
 - Pannakooi
 - Dug-outs
 - Verbindingsroutes mountainbike
 - Bewegwijzeringsborden voor sportevenementen

- **Evenementen**
 - Timmerdorp Dwingeloo
 - Het Schitterende Bos
 - Shakefestival
 - Sprookjestuinen van Drenthe
 - Sinterklaasintochten
 - Gekleurd Grijs
 - Concours hippique Diever
 - Natuurtoets en Aeriusberekeningen voor evenementen

- **Netwerk, verbinding en kennisdeling**
 - (Digitale) informatiezuilen
 - Boerentrots Westerveld
 - Ondernemersontbijt
 - Diverse informatieve bijeenkomsten
 - ID-tafel Westerveld verbonden
 - Uitje naar Wildlands
 - Uitje naar de Zwarte Cross
 - Project identiteit, ondernemerschap en samenwerking
 - Koopstromenonderzoek
 - Ondernemersborrel Corso Frederiksoord
 - Uitwerking dorps thema's

3.4 Aanvragen uitgelicht

Project Identiteit, ondernemerschap en samenwerking

Nadat we begin februari in kleine kring een informatieavond hadden over het project 'identiteit, ondernemerschap en samenwerking' is het benaderen van collega-ondernemers en verenigingen/stichtingen gestart. En met succes! Meer dan 100 bedrijven/organisaties sloten aan. Onder hen ook personen die niet eerder bij andere (ondernemers)bijeenkomsten aanwezig zijn geweest.

In de vier hoofdkernen van Westerveld (Diever, Dwingeloo, Havelte, Vledder) werd gestart met het project. Het doel was samen kijken naar mogelijkheden voor de (dorps)kern(en), mogelijk ook gemeentebreed wanneer dit eruit komt. Daarnaast is er aandacht voor de eigen onderneming in relatie tot de ontwikkelingen in de markt. Zo kunnen we met elkaar werken aan

het versterken van onze bijzonder(e) vitale plattelandseconomie met een prachtig stuk leefbaarheid in de dorpen.

Zeer interessante bijeenkomsten waar de bedrijven input ontvingen om te werken aan de eigen organisatie en daarnaast werd er gewerkt aan ideeën en uitwerking voor gezamenlijke projecten. Meer dan 40 initiatieven zijn hier uitgerold waarvan de eersten reeds zijn gerealiseerd.

Ondanks dat er een overlap was tussen de kernen, waren ook verschillen merkbaar. De rode draad die overal terugkwam, dit werd los van elkaar gezamenlijk geconcludeerd, was dat ondernemers vooral intrinsiek gemotiveerd zijn om zich in te zetten voor de eigen gemeenschap. Daar willen ondernemers extra tijd, geld en aandacht aan besteden. Gemeenschapszin is daarbij misschien wel het grootste gemeengoed waar de activiteiten van de kern aan moeten worden opgehangen.

Ook valt op dat er behoorlijk wat samenhang zit tussen experimenten in de verschillende kernen: nieuwe ondernemers op weg helpen, (nieuwe) inwoners en ondernemers met elkaar in contact brengen en meer bekend met elkaar maken enz. Dit biedt mogelijkheden voor samenwerking en vraagt om (enige) vorm van coördinatie.

Momenteel wordt er nog gewerkt aan een eindconclusie door de twee gespreksleiders die ons hierin ondersteunden: Yvo Smit en Tom Kikkert. De eerste gesprekken hierover zijn gevoerd en dit biedt kansen en mogelijkheden voor Westerveld. In het najaar van 2024 wordt hierop teruggekomen. Hier zullen wij zeker de gemeenteraad van Westerveld en gemeente Westerveld in betrekken.

Drones voor inzet tijdens maaiseizoen

Deze drones worden uitgerust met warmtebeeldcamera's om reekalveren en nesten van weidevogels te detecteren tijdens het maaiseizoen. Een initiatief vanuit de jagersvereniging van het Leggerveld wat gemeentebreed opgepakt gaat worden de komende tijd. Agrariërs, loonwerkers, natuurorganisaties e.d. kunnen contact opnemen met de jagersvereniging. Het project heeft brede voordelen voor de gemeenschap:

- **Voorkomen van dierenleed:** Drones helpen om reekalveren en weidevogel nesten te vinden voordat er gemaaid wordt, waardoor het risico op doden of verwonden van dieren vermindert.
- **Bescherming van biodiversiteit:** Het project helpt natuurbehoudsorganisaties bij het beschermen van weidevogels en hun broedplaatsen, wat de biodiversiteit in het gebied bevordert.
- **Voordelen boeren:** Voor boeren betekent dit dat ze hun land kunnen bewerken zonder het risico te lopen dat ze per ongeluk jonge dieren doden of verwonden. Dit voorkomt niet alleen dierenleed, maar zorgt er ook voor dat de landbouwmachines minder vaak beschadigd raken door botsingen met verborgen dieren.
- **Positief beeld voor de agrarische sector en jagersvereniging:** Het project laat zien dat zowel de agrarische sector als de jagersvereniging zich actief inzetten voor natuurbehoud. Dit versterkt het positieve beeld van deze sectoren door hun betrokkenheid bij het beschermen van dieren en hun leefomgeving te benadrukken.
- **Snellere en betrouwbaardere opsporing:** Onze drone is uitgerust met een thermische camera die in staat is om binnen 15 minuten 3 hectare grond vanuit de lucht in kaart te brengen. Dit is veel sneller en effectiever dan handmatig zoeken.

Trots op Ondernemend Westerveld

Wij zijn trots op ondernemend Westerveld en dit willen we graag laten zien. In samenwerking met de gemeente Westerveld hebben we een promotiefilmpje gemaakt. Hierin hebben we zoveel mogelijk soorten ondernemers laten zien die in onze gemeente actief zijn.

[Trots op Ondernemend Westerveld is terug te vinden op YouTube.](#)

AED buitenkasten

Vanuit het Ondernemersfonds is het initiatief ondersteund om de dekkinggraad van AED's in Westerveld te verbeteren. Enkele jaren terug heeft de fondsmanager in samenwerking met de EHBO-verenigingen in Westerveld de AED's in Westerveld in kaart gebracht. Er is gekeken hoeveel AED's er in Westerveld beschikbaar zijn en hoeveel er aangemeld zijn. Er is gestimuleerd in de 'witte gebieden' AED's gezamenlijk aan te schaffen en een buitenkast voor 24/7 bereikbaarheid beschikbaar te stellen. Ook in de afgelopen jaren is dit voortgezet. Nog niet alle witte vlekken zijn weg en nog niet alle AED's zijn helaas aangemeld, maar mede dankzij de inzet vanuit het Ondernemersfonds is hier meer aandacht voor gekomen en is Westerveld meer 'hart' veilig gemaakt. Er is ook aandacht besteed aan het volgen van een reanimatiecursus en het aanmelden als burgerhulpverlener. Dit initiatief is inmiddels door meerdere ondernemersfondsen in het land overgenomen.

Zet je bedrijf in de etalage

Een samenwerking met Stichting Toeristische Promotie Westerveld en de gemeente Westerveld. Bedrijven in de recreatieve sector zijn uitgenodigd kritisch te (laten) kijken naar hun eigen vindbaarheid. Gezamenlijke inkoop van fotograaf, vertaler en websitescreener om tegen een heel scherp tarief de kwaliteit van de online vindbaarheid te verbeteren. Dit geldt voor de eigen site en voor de vindbaarheid op Google en Drenthe.nl.

In contact blijven

In het begin van de coronaperiode zijn bij de vier grote verzorgingstehuizen in Westerveld tablets gebracht. Door de lockdown gingen alle deuren op slot en konden bewoners geen familie en vrienden meer ontvangen. Door o.a. het videobellen via de tablets werd het gevoel van eenzaamheid een klein beetje verminderd.

Het gemak van lokaal nu nog dichterbij

Online vindbaar zijn als ondernemer is belangrijker dan ooit. Daarom was er samen met Koepel Ondernemend Westerveld het project 'Uit Westerveld' opgepakt. Alle ondernemers konden gratis hun diensten en producten aanbieden en/of verkopen. Meer bedrijven en functionaliteiten zijn doorlopend toegevoegd. Op het hoogtepunt waren er bijna 400 ondernemers aangesloten.

Het lokaal aanbieden en afnemen van producten en diensten binnen de gemeente vinden we belangrijk. We hebben in combinatie met dit platform veel aandacht besteed aan het koop lokaal. Diverse acties met ondernemers hebben we georganiseerd.

Nadat de deuren van de bedrijven weer open mochten, werd er gezien hoe belangrijk het elkaar ontmoeten is, het 'Naoberschap' en het gevoel van oprechte gastvrijheid ervaren. Hier wordt veel waarde aan gehecht. In 2023 is dan ook besloten het platform offline te halen.

Dag van de techniek én horeca

Al vele jaren vindt de dag van de techniek plaats op RSG Stad en Esch in Diever. Alle basisscholen uit de omgeving worden uitgenodigd hier naartoe te komen. Aan deze dag verlenen diverse bedrijven hun medewerking om de jeugd meer kennis te laten maken met techniek en om te laten zien hoe leuk dit vakgebied is. Als Ondernemersfonds hebben we meegedacht en is er een financiële bijdrage gegeven voor materiaal om de jeugd ook thuis aan de slag te kunnen laten gaan met techniek.

Er is een jaar ook een combinatie gemaakt met horeca. De jeugdigen konden kennismaken met het werken in de horeca en maakten mocktails als workshop. Daarnaast hebben we samen met diverse horecaondernemers de laatste schooldag mogen organiseren voor de derde en vierde klassen van Stad en Esch waarin we de leerlingen op een speelse manier meenamen in alles wat komt kijken bij het werken in de horeca. Na deze dag waren een aantal vacatures in de gemeente Westerveld vervuld.

Uniek in Nederland...

Soms staan we er niet altijd bij stil, maar er gebeuren in onze kleine gemeente mooie dingen. Hieronder een aantal projecten uitgelicht die uniek zijn in Nederland.

Informatiezuilen

In onze gemeente staan er digitale informatiezuilen in de diverse kernen. Uniek is het dat het door de gehele gemeente staat. Het beheer en onderhoud ligt hiervan bij de zes ondernemersverenigingen. Momenteel wordt een nauwere samenwerking met Stichting Toeristische Promotie Westerveld en Gebiedspromotie Zuidwest-Drenthe aangegaan om het product nog beter in te zetten voor inwoner en toerist.

Bij deze zuilen kunnen toeristen en andere passanten informatie ophalen over onder andere de omgeving, activiteiten, wandel- en fietsroutes en (horeca)ondernemers in de buurt. Door een koppeling met onder andere Drenthe.nl is het aanbod aan activiteiten en evenementen altijd actueel.

Westerveldbrede Decemberactie

Naar het schijnt gebeurt het niet dan wel zelden dat er een (december)actie wordt gehouden in een gehele gemeente. Het Ondernemersfonds maakt de actie financieel mogelijk. De deelnemende ondernemers stellen prijzen beschikbaar.

Door de jaren heen zijn er diverse uitvoeringen geweest van de gezamenlijk actie. Zo is er een kraspasactie geweest, een Westervelds memoryspel kon bij elkaar gespaard worden met tussen de stickers verstopt mooie lokale prijzen en kan er de laatste jaren gespaard worden voor volle spaarkaarten met opnieuw lokale prijzen in het vooruitzicht.

Ondernemersfair

Het doel van de Ondernemersfair is om de ondernemers de kans te geven zich voor te stellen aan de inwoners van de gemeente/bezoekers van de fair. Eenmaal per jaar wordt dit georganiseerd op één – jaarlijks wisselende – locatie binnen de gemeente. Om ook de ondernemer met een kleine beurs de mogelijkheid te geven zich te presenteren, wordt een jaarlijks uit het fonds een bijdrage voor de organisatie van de fair beschikbaar gesteld.

Informatie- en netwerkbijeenkomsten

Haringparty Ondernemend Westerveld, Ondernemersbijeenkomst Corso Frederiksoord en een uitje naar Wildlands en de Zwarte Cross om een kijkje achter de schermen te nemen en te leren van de organisatie. Dit zijn voorbeelden van bijeenkomsten die hebben plaatsgevonden. Het overkoepelende doel is elkaar ontmoeten en om nieuwe kennis en contacten weer mee naar huis te nemen.

Het doel van de Haringparty is het bevorderen van de samenhang tussen bestuurders, ondernemers – alle ondernemers uit heel Westerveld, lid of geen lid –, zodat zij elkaar weten te vinden, te versterken en daardoor een positieve bijdrage te leveren aan de lokale economie. Steeds op een andere locatie binnen de gemeente wordt dit georganiseerd. Het evenement is ontstaan dankzij de financiële ondersteuning uit het fonds. Jaarlijks wordt een vaatje haring geveild, waarvan de opbrengst toekomt aan – bij voorkeur – een plaatselijk goed doel.

Er zijn ook diverse informatieavonden en -ochtenden georganiseerd, al dan niet in samenwerking met de gemeente Westerveld. Vooraf of nadien is er vaak een netwerkmogelijkheid waar de belangstellenden met elkaar kunnen napraten en/of nader kennis kunnen maken. De komende tijd willen we meer kennisbijeenkomsten gaan organiseren. In nauwe afstemming met gemeente en onze andere samenwerkingspartners.

3.5 Op eigen initiatief

Rolstoeltoegankelijkheid

Er is meegedacht over (rolstoel)toegankelijkheid in de gemeente Westerveld met de werkgroep Toegankelijk Westerveld. Er is een overzicht gemaakt en deze is in een online kaart uitgewerkt. Er is foldermateriaal uitgebracht om zo ook meer zichtbaar te kunnen maken welke mogelijkheden er zijn binnen de gemeente en de omliggende regio.

Er is contact gezocht met Marketing Drenthe om een werkgroep te vormen om dit gezamenlijk te gaan uitwerken. Het idee om op de site van Drenthe.nl overal herkenbaar in beeld te hebben of iets wel of niet toegankelijk is, is helaas (nog) niet te realiseren.

Jongeren en & Ondernemerschap

De volgende generatie heeft de toekomst. De focus wordt daarom nu ook gelegd om meer jongeren en ook jonge ondernemers te betrekken bij de toekomst van Westerveld en onze organisaties. Daarnaast wordt er gekeken waar zij tegenaanlopen, wat ze nodig hebben, zoeken.

Verder willen we deze jongeren ook wijzen op de mogelijkheid van financiële ondersteuning voor hun (gezamenlijke) initiatieven.

Er is een onderzoek gedaan naar wat jongeren bindt aan- en – bovenal – het voornemen om te blijven in de gemeente Westerveld. Dit is niet iets voor Ondernemend Westerveld om mee verder te gaan. Wel zijn de uitkomsten gedeeld met diverse partijen.

Meer concreet gericht op ondernemerschap vormt het ingezette initiatief om jonge ondernemers – tot 35 jaar – te bereiken. Waar lopen zij tegenaan in hun ambitie om (wel of niet) te ondernemen. Denk aan bedrijfsopvolging, het starten van een onderneming, het vinden van huisvesting en het ontmoeten van mede-ondernemers binnen hun werkveld.

Communicatie

We hebben diverse activiteiten op het gebied van communicatie ingezet over de afgelopen periode.

Ondernemerspagina

Van maart 2019 tot juni 2021 bracht het fonds en de Koepel samen met de gemeente Westerveld elke laatste Westervelder van de maand een 'Ondernemerspagina' uit. Hier werd zoveel mogelijk informatie gedeeld welke interessant is voor de ondernemers. De uitgebreide artikelen worden geplaatst op www.ondernemendwesterveld.nl. Iedereen kon input aanleveren voor deze pagina.

De kosten voor deze pagina waren vrij fors. Daarnaast werd de Westervelder overgenomen door een landelijke uitgever, waardoor dit weekblad minder plaatselijke nieuws bevatte en minder wordt gelezen. Ook gebeurde de bezorging steeds minder huis-aan-huis door een tekort aan bezorgers.

Uiteindelijk is besloten hier niet meer verder te gaan.

OndernemendWesterveld.nl – in ontwikkeling

In lijn met het besluit tot betere externe communicatie van fonds en Koepel is de website www.ondernemendwesterveld.nl in ontwikkeling gebracht. Dit is en wordt steeds meer dé centrale plek waar ondernemers en collega-organisaties alle informatie kunnen vinden omtrent bijeenkomsten, mede-ondernemers, (financiële) regelingen en nieuws van de gemeente Westerveld. Tevens zullen de zes ondernemersverenigingen de mogelijkheid krijgen om hun nieuws en activiteiten op hun eigen pagina van de website te plaatsen.

Er wordt momenteel gewerkt aan een nieuwe indeling en uitstraling.

Mailing

Ondernemend Westerveld geeft periodiek een eigen nieuwsbrief uit. Deze gaat – mede van beperkingen ten gevolge van privacywetgeving – nu alleen nog naar de leden van de ondernemersverenigingen. Er wordt de komende periode gewerkt aan een mailsysteem om alle ondernemers (die zich aanmelden) op de hoogte te gaan houden van bijeenkomsten, subsidies, uitjes en ander ondernemersnieuws.

Sociale media

Zowel op Facebook als LinkedIn wordt er momenteel informatie gedeeld. De inzet van sociale media ondersteunt onder andere de positionering en bekendheid van de (nieuwe) website en borgt de aandacht voor projecten en initiatieven welke mede mogelijk gemaakt zijn door het Ondernemersfonds. Het komende jaar wordt dit nog verder uitgewerkt.

Aanwezigheid bij bijeenkomsten

Er wordt geprobeerd zoveel mogelijk op de hoogte te zijn van de diverse initiatieven die ontwikkeld worden in de gemeente en in de regio. Bij relevante bijeenkomsten zijn we zoveel mogelijk aanwezig om op de hoogte te blijven van wat er speelt en om mee te kijken en denken. Waar nodig brengen we de mogelijkheden van het fonds en de Koepel onder de aandacht.

4. Agrarische sector

Voor de aanvang van het fonds heeft de LTO een bijzondere positie voor de agrarische sector bedongen binnen het Ondernemersfonds. Eigenaren en gebruikers van ozb-plichtig agrarisch vastgoed mochten gebruik maken van een regeling waarbij zij hun volledige inleg retour kunnen krijgen. De regeling en het invulformulier zijn geïnspireerd op bestaande praktijken in andere fondsgemeenten waaronder Súdwest-Fryslân.

De retributie dient elk jaar opnieuw aangevraagd te worden middels het formulier op de website en kan alleen worden aangevraagd voor het kalenderjaar waarin de aanslag is opgelegd. Indien er bezwaar is ingediend bij de gemeente of wanneer een aanslag later in het jaar wordt verstuurd door de gemeente Westerveld kan er tot twee maanden na de definitieve beschikking nog retributie aangevraagd worden. Aanvragen die na deze periode bij het Ondernemersfonds binnenkomen, kunnen niet meer worden behandeld.

Ondernemers die extra ondersteuning nodig hebben bij het indienen worden telefonisch of per mail geholpen. Een ondernemer die retributie aanvraagt kan dat jaar geen gebruik maken van het Ondernemersfonds.

De volgende ozb-categorieën komen voor retributie in aanmerking:

- Stallen en agrarische bedrijfsruimte
- Agrarische bedrijfswoningen (binnen categorie ozb niet-woningen)
- Agrarische- bosgrond en open water (niet vrijgesteld van ozb-betaling)
- Tuinbouwbedrijven (exclusief niet ozb-plichtige glasopstanden).
- Bospercelen

Retributieaanvragen

Jaar	Totaal teruggevraagd bedrag
2017	€ 40.773
2018	€ 20.063
2019	€ 17.272
2020	€ 18.712
2021	€ 16.394
2022	€ 14.692
2023	€ 9.199
2024	Op het moment van schrijven niet bekend

Het fondsbestuur overwoog om afscheid te nemen van deze regeling. De retributie zit technisch goed in elkaar, maar het gebruik ervan neemt steeds verder af en de participatie vanuit de agrarische sector is gegroeid. De retributieregelingen zijn bovendien in getroebleerd vaarwater gekomen door rechtsuitspraken in Teylingen en Bodegraven-Reeuwijk.

4.1 Boerentrots Westerveld

Boerentrots Westerveld is een initiatief van een groep enthousiaste en trotse boeren uit de gemeente Westerveld om inwoners van Westerveld meer te betrekken bij hun werk. Zij willen met de inwoners een open gesprek aangaan, laten zien wat hen bezighoudt, waar ons voedsel en de bloemen vandaan komen en hoe zij dat produceren.

Dit initiatief is mede geïnitieerd door en met ondersteuning van het Ondernemersfonds opgericht. Diverse brainstormavonden gingen vooraf aan de oprichting van een stichting. Inmiddels hebben zij verscheidene activiteiten georganiseerd en zijn ze een vast gezicht op de Ondernemersfair in onze gemeente. Middels een appgroep, waar alle agrariërs zich voor kunnen aanmelden, houden ze elkaar op de hoogte en wordt er informatie gedeeld vanuit de gemeente Westerveld en Ondernemend Westerveld als het van belang is voor die ondernemers.

4.2 Andere initiatieven

Ook andere initiatieven zijn ondersteund vanuit het Ondernemersfonds, zoals de inzet van drones tijdens het maaiseizoen, spoelplaats van de Werktuigenvereniging Wapse en de Tulpenroute. Verder zijn we regelmatig deelnemer en gesprekspartner (geweest) bij bijeenkomsten van diverse Boermarkes, LTO Noord en Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe. Meegedacht is onder anderen over planontwikkeling en herinrichting van gebieden. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met diverse initiatiefnemers vanuit deze sector. Niet alle ideeën zijn (nog) tot uitvoering gekomen.

Op dit moment wordt er gewerkt aan een landbouwvisie door LTO Noord en Gebiedscoöperatie Zuidwest-Drenthe. Aan de voorkant is door het Ondernemersfonds meegedacht en dit initiatief is financieel mogelijk gemaakt door het fonds.

4.3 Bureau Blaauwberg over de Retributieregeling

Bureau Blaauwberg geeft het volgende aan:

De participatie van de landbouw is een uitdaging gebleken in het Westerveldse fonds. Bij de start is een retributie afspraak gemaakt, de bedrijven konden aanspraak maken op teruggave van de inleg in het fonds. Die afspraak is ingehaald door de tijd. Overal in het land zijn de fondsen gestopt met retributieafspraken. Directe aanleiding was een rechterlijke uitspraak – intussen 3 stuks – die een streep trekt door deze praktijk. Daarbij gaan er ook steeds meer stemmen op dat de landbouw een onlosmakelijk onderdeel is van het lokale ecosysteem. Ook de landbouw behoort bij het lokale bedrijfsleven en heeft baat bij lokale samenwerking.

Op deze plek beperken we ons tot een overzicht van de praktijk in twee Brabantse fondsen (Deurne en Laarbeek) waar de landbouw zich ontpopt heeft als één van grote voorstanders van de komst van een fonds. Wellicht dat de motivaties die spelen op deze plekken ook interessant zijn voor het gesprek over agrarische participatie in Westerveld.

De ondernemers in Laarbeek beschikken sinds 2017 over een fonds. In Deurne is per 1 januari een fonds gekomen. Beide gemeenten hebben één grotere dorpskern, meerdere kleine dorpskernen en een groot buitengebied met stevige presentie van de landbouw. De landbouw/het buitengebied is één van de grote steunpilaren van het fonds.

We citeren uit een bericht van de lokale ZLTO – zuidelijke organisatie van het LTO - afdeling: *“Als ZLTO De Peel zien we dat een ondernemersfonds de agrarische sector en het buitengebied veel kan bieden. We zien het fonds als een goed middel om samen meer voor elkaar te krijgen. (...) Bijvoorbeeld op het gebied van energie, waar we lokaal vraag en aanbod veel beter aan elkaar kunnen koppelen. Of voor lokale promotie van de agrarische sector en het buitengebied. En zo zijn er meer opgaven die we met een fonds gezamenlijk kunnen oppakken. (...) Eén van de ideeën voor de toekomst, is om met het ondernemersfonds een energiehandelsplatform op te zetten. “In het buitengebied heb je bijvoorbeeld boeren met veel zonnepanelen. De energie die ze daarmee opwekken is vaak meer dan ze zelf nodig hebben en die kunnen andere bedrijven binnen onze gemeente weer goed gebruiken”*

Er is een onafhankelijke werkstichting waar melkveehouders, tuinders, intensieve veehouders, biologische boeren, recreatiebedrijven en andere bedrijven in het buitengebied in samenwerken.

Een kleine opsomming aan belangen/bestedingen die er aan de orde zijn:

- Belangenbehartiging op ruimtelijke dossiers, meepraten over Omgevingsvisie en transformatie van buitengebied. Mobiliteit, bereikbaarheid, kwaliteit van de wegen, onderhoudsniveau, etc.
- Investeren in veiligheid en omgevingsbeheer. In Deurne is de ambitie om als buitengebied een KVO-certificaat aan te vragen, zoals dat staande praktijk is bij bedrijventerreinen en winkelcentra. Daarbij ook aanpak van ondermijning in samenhang met gemeente, provincie en politie.
- Verkrijgen van schaalvoordeel door collectieve inkoop, bijvoorbeeld op het gebied van afvalinzameling.
- Door ontwikkelen van een lokaal energieplatform: ‘matchen’ van vraag en aanbod, gebruik maken van zonnestroom en mono vergisting, door bundeling van bedrijven voorrang krijgen op het net.
- Promotie van buitengebied en diversiteit aan bedrijvigheid, zoals een open bedrijvendag, kijken in de stal, schoolbezoeken, korte ketenverkoop en stimuleren agrarisch natuurbeheer op incurante gronden.
- Stimuleren van recreatief en meervoudig gebruik van buitengebied: wandelroutes, bankjes, streekontwikkelingsplannen, aed kasten

[einde citaten uit stuk Bureau Blaauwberg]

Zoals beschreven heeft De Teylingse uitspraak fondsen uit het hele land ertoe bewogen afscheid te nemen van de retributie. Ook fondsen in de buurt van Westerveld, zoals Heerenveen, Meppel en Súdwest-Fryslân hebben deze keuze inmiddels gemaakt.

4.4 Conclusie Ondernemersfonds

Afgaand op het advies van Bureau Blaauwberg, de voorbeelden uit het land, maar ook zeker in verband met de participatie van en ook de potentie voor de agrarische sector, kiest het bestuur van het Ondernemersfonds ervoor om de retributieregeling te beëindigen met ingang van 1 januari 2025.

Met diverse (bestuurs)leden van Boerentrots Westerveld, in gesprekken met LTO en ook bij individuele agrariërs wordt al langere tijd gesproken over het feit dat het een regeling is die niet voor altijd kan bestaan. Met LTO zijn ook meerdere gesprekken gevoerd waarin gekeken wordt naar het vergroten van de participatie. Een voorbeeld hiervan is de financiering vanuit het fonds aan de Landbouwvisie die zij opstellen in samenwerking met Gebiedscoöperatie Zuidwest-Drenthe. Wanneer de uitkomsten bekend zijn, zal er worden gekeken of er projecten uit voort kunnen vloeien die voor Westerveldse agrariërs van belang zijn. De contacten met LTO lopen.

Daarnaast bestaat een deel van de huidige aanvragen ook uit initiatieven waar de agrarische ondernemers, dan wel vanuit de rol als inwoner, van kunnen profiteren en/of er aan deel kunnen nemen. Samen zorgen we zo weer voor de leefbaarheid in de dorpen wat er mede voor zorgt dat de voorzieningen ook op peil blijven.

In de aanbevelingen in hoofdstuk 6 benoemen we ook nog expliciet dat we de gesprekken nog meer willen aanhalen. Echter, zal de sector zelf (ook) met initiatieven moeten komen om het tot een succes te maken. Verder zijn er nog cross-overs te maken waar de eerste gesprekken over zijn gevoerd. Samen met de agrarische sector kijken we graag wat we nog meer voor elkaar kunnen krijgen.

5. Ondernemend Westerveld – flink meer dan het Ondernemersfonds

Het Ondernemersfonds Westerveld is in 2019 verlengd voor 5 jaar. Met veel energie is en wordt er gewerkt om het fonds blijvend van steeds grotere betekenis te laten worden in de gemeente Westerveld. Hierbij wordt, zoals reeds uiteengezet, opgetrokken met stichting Koepel Ondernemend Westerveld.

Ondernemersfondsen gaan niet alleen over financiering. Ze gaan ook over het beïnvloeden van de economische agenda, over kennisposities, over onderwerpen voor de langere termijn, over regie over de vestigingsomgeving door ondernemers, over weerwerk bieden tegen een grillige overheid, over meebewegen met de economie, nieuwe sectoren en start-ups, over emancipatie. De Koepel is daarbij een belangrijke partner. Zij vormt een (kennis-)netwerk en kan verbindingen leggen tussen ondernemers onderling, maar ook tussen ondernemers, overheid en andere organisaties en betrokkenen. We worden als beide stichtingen steeds sneller gevonden en gezien als serieuze gespreks- en verbindingspartner. En daarop mogen we best trots zijn.

5.1 Tussentijdse evaluatie

Vanuit deze constatering heeft een afvaardiging van het Koepelbestuur in 2022 de toekomst onder de loep genomen in nauwe samenwerking met de fondsmanager en het bestuur van Ondernemersfonds Westerveld. Vertrekpunt was in eerste instantie de interne evaluatie van het functioneren van de Koepel en het fonds met als doel samenwerkingen te optimaliseren op basis van een nieuwe werkwijze. In overleg met de gemeente Westerveld is dit ook ingezet als tussentijdse interne evaluatie van het Ondernemersfonds om zo de (vernieuwde) koers te bepalen. Dit is verder doorgezet als opzet voor deze evaluatie. Diverse ambtenaren, de wethouder, burgemeester en de gemeentesecretaris zijn betrokken (geweest) in het proces.

Geconcludeerd werd dat de Koepel en het Ondernemersfonds één gezamenlijke doel nastreven en daarin, onder andere via de fondsmanager die actief is voor beide stichtingen, een nauwe samenwerking kent.

Door de gemeenschappelijkheid is het gewenst om samen naar de toekomst te kijken en ons zoals gezegd extern ook onder één naam te presenteren:

Ondernemend Westerveld. Eén plek voor ondernemerszaken, één website, één aanspreekpunt. Inmiddels wordt er gewerkt met een nieuw gezamenlijk logo en zijn de websites www.ondernemersfondswesterveld.nl en

www.ondernemendwesterveld.nl samengevoegd. De laatste wordt nu gebruikt als de plek waar alle informatie gevonden kan worden.

De interne evaluatie is een voortdurend proces met als doel samenwerkingen te optimaliseren op basis van een nieuwe gezamenlijke werkwijze. Dit proces is vanaf 2022 ingezet en zal zich gaandeweg steeds doorontwikkelen. Essentieel in dit proces vormt de op- en uitbouw van Ondernemend Westerveld als spil in de communicatie tussen gemeente Westerveld enerzijds en ondernemersverenigingen en samenwerkingspartners anderzijds.

Diverse ambtenaren, wethouders, burgemeester en de gemeentesecretaris zijn en blijven betrokken in dit proces.

Wij zien volop kansen om – met de ondernemers als onze achterban - bij te dragen aan een vitale plattelandseconomie waar het bijzonder fijn wonen, werken, recreëren en ondernemen is. Het Ondernemersfonds - en de gerelateerde gelden - spelen een cruciale rol in de daadkracht van zowel Koepel als fonds en zodoende in de bijdrage van ondernemers aan de aantrekkelijkheid van Westerveld.

5.2 Werkgroepen

In aanloop naar de Gemeenteraadsverkiezingen van 2022 heeft de Koepel Ondernemend Westerveld alle politieke partijen uitgenodigd om – in videovorm - pitches te geven omtrent thema's binnen hun verkiezingsprogramma's gericht op ondernemers. Denk aan de thema's bereikbaarheid, huisvesting, transformatie agrarische sector, onderwijs en evenementen/recreatie.

Als gevolg heeft de Koepel de thema's huisvesting (wonen, bedrijfspanden en leegstand) en evenementen (met een focus op vereenvoudiging vergunningsaanvragen) gekozen om verder projectmatig op te pakken. Doel is het verbeteren van de informatiestroom van gemeente richting ondernemers en vice versa en het bijdragen aan oplossingen, waarbij ondernemers en gemeente meer samenwerken/de handen ineens slaan om tot oplossingen te komen.

Intensieve gesprekken met gemeente en inventarisatierondes in het veld hebben geleid tot meer begrip, inzicht in plannen, wensen en mogelijkheden en tot concrete oplossingen. Kortom, meer samenwerking met gemeente en stakeholders in het veld. Met Ondernemend Westerveld in de rol van verbinder, regisseur van de communicatiestromen.

Tijdens deze periode is gebleken dat we met veel meer thema's en initiatieven op soortgelijke werkwijze van waarde kunnen zijn. Hier zal waar mogelijke en rekening houdend met het drukke bestaan van ondernemers gehoor aan gegeven worden.

Verder hebben we project-gerelateerde werkgroepen, zoals de Ondernemersfair (Stichting Evenementen & Organisatie Westerveld) en de HaringParty Ondernemend Westerveld.

Deze Werkgroepen bestaan uit zogenaamde “commissies” die gaan over de opzet en uitvoering van de genoemde evenementen.

5.3 Ondernemend Westerveld & Samenwerkingspartners

Samen met de volgende “ondernemersverenigingen” vertegenwoordigt Ondernemend Westerveld ruim 500 ondernemers in Westerveld:

- STPW Stichting Toeristische Promotie Westerveld / Gebiedspromotie Zuidwest-Drenthe
- KHN Westerveld Koninklijke Horeca
- Weldadig Oord
- BoerenTrots Westerveld

Er zijn daarnaast diverse partners met wie doorlopend en/of op projectbasis wordt samengewerkt, waar met enige regelmaat contact mee is of waar informatie wordt opgehaald.

Denk aan:

- Gemeente Westerveld
- Ik ben Drents Ondernemer/Kennispoort
- Regiocampus / Ondernemerspunt
- Gebiedscoöperatie Zuidwest-Drenthe / LTO
- MKB-Noord / Regiodeal
- Circulair Westerveld
- Drents Netwerk voor centrumgebieden
- Regio Zwolle
- Dorpsbelangen

Er wordt dus met diverse partijen samengewerkt voor wat betreft kennisdeling, de gezamenlijke afstemming en organisatie van evenementen en initiatieven. Gelden van het Ondernemersfonds kunnen zodoende ingezet worden als cofinanciering waarmee veel meer activiteiten kans maken om tot ontwikkeling te komen.

Het Ondernemersfonds biedt de ondernemers een mooi, stabiel budget om lokaal te investeren. Gelden bijeengebracht op basis van de bijdrageregeling van het fonds door de ondernemers in deze gemeente. Maar dat is slechts een deel van het verhaal. Het fonds heeft de functie van een hefboom. Het is privaat ‘prikkelgeld’ waarmee een veelvoud aan publiek- en medeprivaat investeringsgeld kan worden gemobiliseerd.

6. Uitdagingen en kansen

Ondernemend Westerveld – met het Ondernemersfonds en de Koepel met haar zes ondernemersverenigingen – zijn de oren en ogen in het veld van de gemeente. Dit is van groot belang om te zorgen dat ondernemers in Westerveld (kunnen) blijven. Dit is alleen mogelijk indien er voldoende faciliteiten zijn, voldoende (deskundig) personeel en voldoende afzetmogelijkheden binnen de gemeente. Een stabiel aantal inwoners is daarbij van groot belang.

Een vergrijzende en leeglopende plattelandsgemeente is het laatste wat wij willen. Ondernemend Westerveld ziet het als haar taak om aan de instandhouding en zo mogelijke

vergroting van de (economische) leefbaarheid van Westerveld een belangrijke bijdrage te leveren. Belangrijk is dat er daarom middels het Ondernemersfonds financiële middelen beschikbaar zijn en blijven, die - naast vrijwillige inzet van vele betrokken ondernemers- daaraan kunnen bijdragen.

Wij hebben middels dit verslag u mee willen nemen in de ontwikkeling en de activiteiten van het fonds. De Hoofdstukken 1 tot en met 5 geven inzicht in de werking en effectiviteit van het Ondernemersfonds. Zo is de evaluatie ook bedoeld. Hoofdstuk 6 laat zien dat krachten bundelen door het realiseren van een innige samenwerking tussen fonds en Koepel de effectiviteit enorm versterkt. Sterker nog, deze samenwerking resulteert in een gigantische slagkracht, die veel verder reikt dan de inzet van fondsgelden.

Het is daarom ook dat we vanuit deze verbinding tussen fonds en Koepel in dit hoofdstuk als Ondernemend Westerveld over gaan tot het formuleren van onze aanbevelingen.

Inzet:

- **Kennisdeling**
 - vanuit ondernemers richting Gemeente en vice versa
 - ondernemers onderling
 - vanuit samenwerkingspartners richting ondernemers en vice versa
- **Belangenbehartiging** van ondernemers, OZB-betalers en samenwerkingspartners.
- **Verbinding & Netwerken** - Zakelijk nuttig, met altijd een vrolijke noot ter bevordering van het netwerken.
- **Financiële ondersteuning** met het Ondernemersfonds als gangmaker.

Onze scope ligt in de eerste plaats in het vertegenwoordigen en het bedienen van onze achterban. Dit zijn alle partijen die middels de OZB bijdragen aan het Ondernemersfonds. Het bijdragen aan een vitale plattelandseconomie voor bewoners en bezoekers ligt besloten in ons DNA, met centraal de ondernemer als initiatiefnemer.

Op het vlak van financiering, personeelswerving, bereikbaarheid, verduurzaming, inzet a.i., persoonlijke weerbaarheid en het betrekken van jongeren en ouderen in de actieve samenleving liggen immense uitdagingen voor ondernemers in het verschiep. Het vraagt om effectieve inzet van financiële middelen, informatie en ondersteuning op alle vlakken. Of soms maakt simpelweg een luisterend oor het verschil.

Dit vraagt om:

- bereikbaarheid, van gemeente en van Ondernemend Westerveld.
- het zo helder mogelijk aanreiken van regelingen vanuit onder andere gemeente, provincie, Metropoolregio Zwolle en het Samenwerkingsverband Noord Nederland SNN.
- bundeling van bijeenkomsten, waarbij samenwerkingspartners maximaal samen optrekken om zo min mogelijk tijd te vragen van alle betrokkenen.

Het fonds heeft – volgens de evaluatie van Blaauwberg - een bijzondere status in het land als succesvol praktijkvoorbeeld. Kortom, vanuit deze positieve positie is het tijd om werk te maken van de volgende stappen. Met een cruciale rol voor de gemeente. Samen werken aan een nog mooier Westerveld.

6.1 Ambities 2025-2027

Wensenlijst en verbeterpunten voor de komende periode:

- **Verlengen Ondernemersfonds Westerveld voor onbepaalde tijd**
Met elkaar nog meer van betekenis zijn voor Westerveld.
- **Cofinanciering van een nieuwe collega**
Ondernemersfonds en gemeente investeren gezamenlijk in een nieuwe kracht naast de fondsmanager en de gemeentelijke bedrijvencontactfunctionaris
- **Secretariële ondersteuning**
Extra inzet om de fondsmanager te ondersteunen
- **Groei in gemeentebrede initiatieven middels een strategische agenda**
Om de onderlinge verbinding in heel Westerveld te versterken middels een strategische agenda waarin op onderwerpniveau fondsgelden besteed worden. Door te werken met een strategische agenda of overkoepelende thema's te benoemen die richting geven aan de aanvragen. Het Leeuwarder Ondernemersfonds (LOF) is een aantal jaar geleden hiermee gestart. Het LOF vraagt initiatiefnemers om bij hun aanvraag rekening te houden met vijf centrale thema's: economie, talentontwikkeling, cultuur, leefbaarheid en toerisme. Dit dwingt aanvragers om na te denken over gemeenschappelijke belangen die aan de orde zijn. Het LOF is recent gestart met brainstorm- en inspiratieavonden om de verbinding van thema's naar de praktijk te maken. Zonder op de stoel van ondernemers te zitten geven ze op deze manier meer richting aan het type aanvragen dat ze ontvangen. Een waardevolle aanbeveling voor Westerveld.
- **Periodiek overleg met gemeente en samenwerkingspartners**
*Afstemming bijeenkomsten, uitwisseling ontwikkelingen, informatiestromen bundelen en effectief communiceren.
Meer doen en communiceren in minder tijd en met minder communicatiemiddelen.
Opstellen Jaaragenda van activiteiten/bijeenkomsten.*
- **OndernemendWesterveld.nl**
Realisatie online informatie- en netwerkplatform voor ondernemers.
- **Kennisdeling & Netwerken**
Ontwikkeling Jaaragenda met bijeenkomsten waarbij kennisdeling, netwerken en vertier in wisselende samenstellingen aandacht krijgen.
- **(Nog meer) betrekken OZB-betalers voor samenwerking, zoals bijvoorbeeld:**
 - Astron
 - Johannes Postkazerne
 - Maatschappij van Weldadigheid
 - Trajectum
 - sector Land- en Tuinbouw en Veehouderij
 - sector Onderwijs
 - sector Zorg & Welzijn

- **Volledige participatie door beëindiging retributieregeling**

In samenhang met de hier bovengenoemde intensivering van de samenwerking met agrariërs.

- **Inzet Ondernemersfonds als prikkelgeld**

Laat van de inzet van het fondsgeld een stevige multiplier uitgaan ten aanzien van de mobilisatie van andere gelden, zodat er nog meer of grotere projecten gerealiseerd kunnen worden.
